

ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ У РАМКАХ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Людмила Ковдрин,
здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
Віктор Мацюк,
доцент кафедри фізики та методики її навчання

Підготовка висококваліфікованих фахівців завжди була однією з головних цілей вітчизняної вищої педагогічної школи. Високі вимоги до професійної діяльності педагогів є закономірними. Адже від результатів праці педагогів залежить освітній рівень суспільства, а значить і темпи його подальшого розвитку. Важливість систематичного залучення майбутніх учителів до роботи в закладах освіти підкреслювали видатні педагоги минулого Г.Ващенко, І. Огієнко, В. Сухомлинський та ін.

Соціально-економічні трансформації, що відбулися в останні десятиліття в Україні, суттєво змінили парадигму освіти на усіх рівнях. Педагогічна практика є навід'ємною складовою навчального процесу у педагогічних університетах.

Згідно Закону України «Про освіту» [3] встановлені нові вимоги до підготовки висококваліфікованих педагогів для Нової української школи. Концепція Нової української школи передбачає створення сучасного освітнього середовища, яке сприяє розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти, зосереджуючи увагу на індивідуальному підході до кожної дитини, критичному мисленні, інноваційних методах навчання та формуванні громадянської відповідальності. Педагоги повинні володіти теорією та практикою проектування, практичного втілення варіацій навчання фахівців вищої освіти з певної спеціальності [4].

У Законі України «Про освіту» закладений новий підхід до підготовки учителя Нової української школи. Тому перед закладами вищої освіти постали виклики щодо розробки та запровадження інновацій, орієнтованих на розвиток основних компетентностей майбутнього учителя, забезпечення високої якості освітніх послуг, організацію на сучасному рівні самостійної роботи студентів та підготовку конкурентоспроможного фахівця [3].

У системі підготовки майбутніх педагогів і науковців, зокрема учителів фізики, науково-педагогічна практика є ключовим етапом. Вона сприяє розвитку професійних компетенцій, поглибленому розумінню освітнього процесу, а також дає можливість майбутнім учителям удосконалити свої наукові та педагогічні навички. Метою практики є розвиток педагогічного мислення та професійних

якостей, що сприяють формуванню компетентного фахівця [2].

Однак, аналіз науково-методичної літератури свідчить про зниження готовності студентів до вирішення сучасних освітніх завдань. Багато з них стикаються з труднощами у застосуванні теоретичних знань на практиці, включаючи пояснення фізичних явищ, розв'язування задач та роботу з навчальним обладнанням, підготовкою виховного заходу, проведенні нескладного педагогічного експерименту. Зокрема, труднощі виникають під час виконання методичних завдань, таких як календарне і тематичне планування, відбір навчального матеріалу, адаптація змісту до вікових та індивідуальних особливостей учнів, а також складання планів-конспектів уроків. Це свідчить про необхідність удосконалення методів навчання та підтримки студентів у розвитку практичних навичок, що є критично важливим для успішної професійної діяльності вчителя фізики [1].

При підготовці майбутніх учителів фізики більшу увагу слід приділити педагогічній практиці, що передбачає, насамперед, активну практику під керівництвом досвідчених педагогів-наставників. Це сприятиме формуванню методичної компетентності здобувачів освіти і дасть їм можливість ефективно використовувати сучасні освітні технології вже на перших етапах своєї педагогічної діяльності.

Для успішної реалізації завдань педагогічної практики важливим є особистісно зорієнтований підхід до здобувача освіти з врахуванням його індивідуальних якостей і рівня його попередньої підготовки.

Сучасні вимоги до учителів вимагають не лише глибокого знання предмета та методики викладання, але й широкого наукового світогляду, високої професійної компетентності, а також здатності до безперервного самонавчання і самовдосконалення. Це створює певний розрив між вимогами ринку праці та рівнем практичної підготовки майбутніх фахівців.

Слід зауважити, що здобувачі вищої освіти часто мають труднощі з адаптацією до реального освітнього процесу [1]. Тому доцільний перегляд підходів до їхньої підготовки. Важливо впроваджувати індивідуалізовані програми навчання, що враховують особисті потреби та інтереси студентів, а також забезпечують практичні навички, які допоможуть їм успішно виконувати свої професійні обов'язки у сучасних закладах освіти. Це завдання акцентує важливість поєднання глибоких теоретичних знань з практичною підготовкою. Теоретичні та методологічні основи професійної підготовки учителя досліджували такі вчені, як В.Безпалько, І.Бех, С.Гончаренко, В.Кремень, М.Луговий та інші. Праці цих авторів висвітлюють різні аспекти професійної підготовки, зокрема роль педагогічної практики.

Ролі педагогічної практики у системі підготовки педагогів приділялася

увага у наукових пошуках О.Бугайова, В.Бондара, М.Головка, Л.Осадчук, С.Полянського, М.Приходько та ін. Комплексний підхід до підготовки педагогів, що враховує як теоретичні, так і практичні аспекти, є ключовим у формуванні кваліфікованих фахівців.

На етапі оновлення вищої педагогічної освіти, особливо в контексті європейських стандартів, важливо зосередитися на особистісно зорієнтованих та компетентнісних підходах, що вимагає відповідної реорганізації системи проведення педагогічних практик, які є ключовим елементом підготовки фахівців до їхньої майбутньої професійно-педагогічної діяльності.

Педагогічна практика повинна бути інтегрована в освітній процес так, щоб забезпечувати здобувачам вищої освіти можливість не лише засвоїти теоретичні знання, але й розвинути практичні навички, адаптуватися до реальних умов роботи, формувати професійні компетенції. Для цього важливо створювати умови, які б сприяли активному залученню студентів у педагогічний процес, забезпечували їх підтримку з боку досвідчених наставників, а також впроваджували сучасні технології навчання [2].

Таким чином, ефективна організація педагогічної практики має стати пріоритетом для вищих закладів освіти, щоб підготувати конкурентоспроможних фахівців, готових до викликів сучасної освітньої системи.

Список використаних джерел

1. Богословська Є. Роль педагогічної практики у професійній підготовці майбутнього вчителя фізики. *Фізико-математична освіта*, 2013. № 1. С. 5-9.
2. Мацюк В.М. Формування у студентів-фізиків педагогічних університетів готовності до організації дослідницької роботи з учнями. *Нові підходи до організації та ефективного проведення практик в кризових умовах: Матеріали між факультетського навчально-методичного семінару*. Тернопіль. Вектор. 2020. С. 31-34.
3. Про освіту. Закон України від 2017 № 38-39 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> Дата звернення: 11.10.2024р.
4. Проблеми формування професіоналізму особистості та діяльності майбутнього фахівця в контексті вимог євроінтеграції: колективна монографія / під наук. ред. проф. О.С. Цокур. - Одеса: СПД Бровкін О.В., 2012. - 160 с.